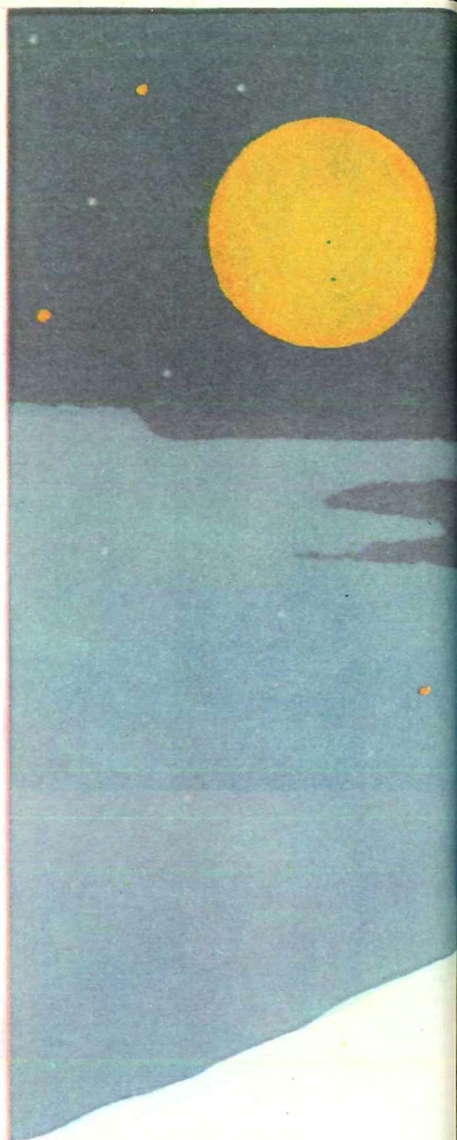

kisdobos
1978. DECEMBER

HÓÚR HÁTA MÖGÖTT

Mint a hózápor, úgy hullottak papírgolyócskáink Kati tornazsákjába. A vászonzsákocskát kimondottan a zápor elnyelésére ürítettük ki, ügyelve, hogy még egy fél pár zokni se maradjon benne. A zokni ugyanis egyáltalán nem illett volna időtálló leleményeinkhez. Magunk gyártottuk őket, mindenki annyit, amennyi éhgyomorra csak eszébe jutott.

A kérdés az volt, hogyan is töltsük majd el a nem túl hosszú, ám szép ünnepekkel tarkított téli szünidőt. Mire minden kis galacsint ismét papírcsíkká masszíroztunk, azt is tudtuk, melyik nap mit fogunk csinálni december 22-től január 3-ig.

Őrsünk két fiú- és két lánytagja elmegy még 23-án reggel a szomszéd utca végére, Piroska nénihez. Régi ismerősünk, magányos, beteg és szűkölködő. Gyakran meglátogatjuk. Most nem virágot, hanem tisztítószereket viszünk: becsületes nagytakarítás következik, csak aztán a fenyőág és az ajándék. A többiek — nagymamák hiányában — otthon tartanak ügyeletet, vagyis szülői vezérlettel munkálkodnak. Jelszó: csak semmi sóhajtás! Aztán karácsony. Nagyon-nagyon szép karácsonyt remélünk. Tán először sikerül olyan ajándékot adnunk mindenkinek (akit szeretünk), amivel örömöt szerzünk. Már eddig is dolgoztunk ezért és még két hétig ugyanezt tesszük. Egymást is megajándékozzuk. Jelszó: az ötlet megfizethetetlen. Diafilmbörze Jutkáéknál, kirándulás vagy szánkóverseny, majd szilveszteri mulatság az úttörőházban. Értesítés riadóláncon. Jelszó: hóúr háta mögött. És még két biztos elfoglaltság az őrs 4-4 tagjának: babakozmetika az óvodában és a szilveszteri mulatság előkészítése. Jelszó: Legyen mindenki szebb, mint új korában!

Január elsején ugyancsak riadóláncon parancsot kap majd az őrs, melyet én máris elárulok. Kitaláljátok, miért. „Az iskolatáskáitokat legkésőbb holnap estig poroljátok le!"

Máris Mária, őrsvezető-helyettes

Simon István

Hazafelé

Forog az éjjel,
mint a mézpergető;
olyan bizony sejtalakú
drótjával a havas kapu,
mint a mézzel
teli lép.

Csönd hull és béke,
hóban a faluvég,
hold legelész Sümeg felett,
s betlehemes süvegemet
föltenném, de
elveszett.

Csak a csillag van
most is a táj felett;
mintha sapkám hegyén égve
egész kapunkig kisérne,
ahol vakkan
a kutyánk.

Hó a kapura
és a hídra dől az út,
én meg majd a régi ágyra,
amelyben a régi párna
kövér s puha,
mint a lúd.

Élt a mi falunkban annak idején, amikor még én is sáncmarton-játszó voltam, egy öreg juhászbojtár. Vagyis pakulár, ahogyan románból származó szóval mifelénk mondják a bojtárnak. Talált is rá a szó, mert maga is román ember volt. Más vidékről jött még gyermekember korában és úgy megszerette a mi falunkat, hogy hozzánk honosodott. Talán tőle származik az a helybéli mondás is, hogy: aki egyszer megmossa a lábát a Nagypatakban, az többet nem megy el ebből a faluból, s ha el is menne, holtáig visszakívánkozik.

Hát ő sem ment el, legfönnebb csak a szomszéd határig, ahová el-elszegődött egy-egy nyárra fejőpakulárnak. A teleket még az elején szülőfalujában töltötte, de lassacskán egy kis házat szolgált össze magának, s végképp megtelepült. Pedig nem vitte valami sokra, örök életében megmaradt pakulárnak. Nem emlékszem, hogy valaha is számadóbojtár, vagy ugyancsak a használatos román szóval, major lett volna. De neve mégis fönnmaradt. Azt a helyet, ahol megtelepedett, ma is Duka dombjának nevezik a falumbeliek.

Az én időmben nem Duka dombján, hanem a szomszédunkban lakott Duka bá, és igen jó barátságban mindannyiunkkal. Nyaranként sajtot, ordát hozott. A szokásos kenyér- vagy puliszkaliszt mellé még körtével, szilvával is megraktuk az átalvetőjét.

— Na, majd a télen furulyázok érte — mondta mosolyogva.

— Inkább vegyen föl pakulárnak — ajánlkoztam, mert a juhászságnál szebbet el sem tudtam képzelni akkoriban.

— Majd jövőre, ha még nősz egy kicsit — mondta, s azzal kiballagott a kert vége felé.

Így ment ez nyárról nyárra. Telenként aztán be-beült hozzánk s végigfurulyázgatta a hosszú estéket. Beszélni magyarul is beszélt az öreg, de furulyázni csak románul tudott. És olyan csodálatosan, hogy el lehetett hinni, hogy attól még a farkasok is megszelídülnek.

— Meg azok — mondta az öreg Duka. — Ne tudjak fölállni erről a székről, ha nem így volt. Egyszer, még fiatalember koromban, amikor még hazajárogattam, jövök visszafelé, átal a nagy erdőn, hasig érő hóban. S hát egyszer csak elémbe ül az úton három farkas. Megfordulok, s hát a hátam mögött is kettő. Semmi egyéb nálam, csak ez a bot — mutatott a sarokba támasztott cifra botjára —, de a bot is, amint látjátok, inkább csak pálca, ünnepre való, hogy legyen valami a kézben, ha már juhász az ember. Még egy fa sem volt a közelben, ahová hirtelen fölhághattam volna. Na Duka — gondoltam —, eljött neked az utolsó Szent Mihály napja. (Akkor szokott lejárni a juhászok szolgálata.) Néztem, mitévő lehetnék. Akkor eszembe jutott a furulyám. Itt lapult a bundám belső zsebében. Leszúrtam a botot magam elé a hóba. A farkasok közelebb léptek egyet, s megint leültek. Annyira lehettek, mint most ide az ablak. Elővettem a furulyámat. Azóta is mindig megreszket a kezem, amikor kézbe veszem. És elkezdtem fújni. Ezt fújtam, a verse talán így volna magyarul:

— Édesanyám sírján nőtt egy szilvafa,
abból való ez a füstös furulya.
Könnyeim füstjétől barnult meg a fája,
mért is kerültem én korán árvaságra.

Fújtam, mintha ott sem volnának a farkasok. Pedig ott voltak, csak éppen egy kicsit hátrább húzódtak. Aztán azt fújtam:

— Eljött immár Szent Mihály,
mehetsz, szegény pakulár,
le is út,
fel is út,
Ki nyitja be a kapud?
Majd benyitja,
aki nyitja.
Nincsen azon vasas zár,
aki fényes kulcsra jár,
fából a kilincse,
madzag a húzója.

Nem tudom, meddig fújhattam egymásután, mindent, ami csak eszembe jutott. De amikor abbahagytam, csak a botom volt előttem a hóban s mögöttem is csak a farkasok nyoma, ott, ahol kiülték a havat.

Majdnem minden télen elmondta ezt a történetet szóról szóra ugyanúgy, csak a farkasok gyarapodtak télről télre. Hol elöl, hol hátul ültek egyre többen, s a hó nőtt akkorára, hogy ha meg nem lett volna fagyva, ki sem látszik belőle az ember. De elhittük télről télre újra. Miért ne hittük volna? Hiszen a furulyája valóban az édesanyja sírján nőtt szilvafából való volt.

Egyszer aztán az egyik télen engem vettek körül a farkasok nagy-nagy betegség formájában. Mindenki lábujjhegyen járt körülöttem s én úgy hánykolódtam az ágy forró havában, mintha farkasok marcangoltak volna. Odaült Duka bá az ágyam szélére. Simogatta a homlokomat s biztatott, hogy a tavaszon most már bizonyosan felvesz pakulárnak maga mellé, csak vegyem be szépen az orvosságot. A farkasokat majd ő elűzi a furulyájával. El is űzte. Hajnalig ült az ágyam szélén és fújta furulyáját. Amikor a láz alábbhagyott, láttam, amint kezefejével megtörli két öreg szemét. Elaludtam megnyugodva, még álmomban sokáig hallottam a furulyaszót.

Reggelre kutyabajom sem volt.

De a rákövetkező télen már én ültem az öreg Duka ágya szélén.

— Eljött az utolsó Szent Mihály napja, Sándor. A farkasok már nem tágítanak. Érzik, hogy erőtlen vagyok a furulyálásra. Neked adom a furulyámat. — Azzal kivette a párnája alól s a kezembe adta.

Eleredt a könnyem.

— Ne sírj! Ott van a sarokban a cifra botom, azt is neked adom. Ne sírj, na! Bot is kell a furulya mellé. Mert ne felejtsd el: az ember ott kezdődik, és ott a pakulár, ha jól fogja a botot és szépen furulyál. Nagy juhász lesz belőled, meglátod. Nagyot nőj! — mondta még, s azzal csendesen fal felé fordult.

Édesapám kézen fogott, én a másik kezemmel magamhoz szorítottam a botot s a furulyát, és kiléptünk szótlanul a szikrázó hóvilágba.

Batta György: KOLBÁSZ VERS

Furcsa a világ!
Az ember eljut
a csillagokba,
ám az első kolbász készítőjének
még nincsen szobra!
Tudjuk,
ki szerkeszt rakétákat,
ki épít repülőket,
de nem is sejtjük,
ki volt az,
aki kitalálta,
hogy nincs pompásabb
csemege a földön,
mint: hús, bors, só és paprika
vékonyka, füstölt bélbe zárva.

Ki volt a mester?
A feltaláló,
aki egy havas napon
megtöltötte az első szálat,
s füstölni kezdte az udvaron?
Mert nagy dolog,
hogy a rakéta égbe visz,
de felröpítenek a gyönyörig
a kolbászízek is.

Szeretlek,
te nagyszerű étek,
te mennyei jó,
te ízlelhető,
tapintható,
szagolható!
Szeretlek,
ha a lábaskában
akár a kígyó összetekeredsz,
s megsütve
a kenyeremre kúszol:
gyönyörök gyönyöre ez.

Felvidéki András rajza

Míg eszem,
számon nem jön ki szó.
A nyelv ilyenkor
nem beszédre való.
A kolbász olyan furulya,
amitől
a gyomorban szól a muzsika.
Utaim Szencen, Gömörben, Tokajban
ahány ház, annyi íz abban!
A kamrákban kolbászok lógnak
— jégcsapok —
szállnak belőlük illatok,
s bódítanak,
ahogy kékfüstű, jácintos udvarok.

Jobb lenne,
ha a kolbász,
akár a cseresznye,
fán teremne,
s belőle az egész világ ehetne;
de addig is,
amíg a kolbászfa kinő,
köszöntelek
kolbászkészítő mesterek,
kik jól tudjátok
Szencen, Gömörben, Tokajban:
fenséges étek a kolbász,
gyönyörűségünk lakozik abban!

EZEREGY ŐRS 2.

Janikovszky Éva

Eszter öccsei

— Ki mesél ma? — kérdezte Jutka az Ezeregy őrstől.

— Eszter! — kiabálta a többség.

— Eszternek ikertestvérei születtek! — kottyantotta ki a nagy újságot Ági.

— Miért nem hagyod, hogy ő mondja el? — szólt rá Csaba. — Mindig te akarsz szerepelni!

— Én csak örültem Eszter testvéreinek — mentegetődzött Ági.

— Halljuk Esztert! — vetett véget a vitának Jutka. Szerencsére Eszter egyáltalán nem volt sértődős. Olyan büszkén állt fel, mintha ő lett volna az ikrek mamája.

— Az is nagyon jó, hogy ikrek — kezdett hozzá —, de az még jobb, hogy két fiú!

— Miért? — szólt közbe Jutka. — Két lánynak nem örültél volna?

— Én örültem volna — folytatta Eszter — csak apukám nem. Mert már hárman vagyunk lányok, illetve anyuval meg nagymamával öten. Apu meg egyedül volt férfi az öt nő között.— Mindig mondta, ez sokkal rosszabb arány, mint az országos átlag. Most egyszerre két kisfia lett!

— Kár, hogy nem hármasikrek — mondta Marci. — Akkor az újságban is írnának rólatok, és mindenki segítene. Talán még a tévében is szerepelnétek. De kettős ikerből sok van, az nem olyan érdekes.

Erre már Eszter is megsértődött.

— Miért, kinek van itt köztetek ikertestvére? Senkinek, ugye? Ha látnátok, milyen aranyosak! Igaz, én is csak a monitoron láttam őket, mert a szülészetre nem szabad bemenni, nehogy bacilusokat vigyünk be magunkkal. — Már alig várjuk, hogy anyukám hazahozza őket!

— Hogy hívják az ikreket? — kérdezte Mónika.

— Péternek — mondta Eszter, és hirtelen nem is értette, hogy miért tört ki a nevetés.

— Mind a kettőt nem hívhatják Péternek! — magyarázta Jutka.

— Pedig majdnem Péter lett mind a kettő — nevetett most már Eszter is. — Anyukám nem akarta elhinni, hogy ikrei lesznek, pedig a doktor bácsi mondta neki, készüljön fel két babára, mert mintha két szívhangot hallana. De ahhoz, hogy biztos legyen benne, el kellett volna mennie röntgenre, és ő nem ment. Még apukámnak sem szólt. Úgy tervezték, ha kisfiú lesz, Péternek hívják. Amikor kiderült, hogy két kisfiú született, anyukámnak hirtelen nem is jutott eszébe más név. Aztán a szülésznő mondta, legyen Pál, akkor legalább egyszerre lesz a névnapjuk. Így a másik öcsém Palkó. Apukám most minden este újabb tervet csinál, hogyan kellene Péter-Pál fogadására a lakást átrendezni.

— Miért kell átrendezni? — kérdezte Zoli.

— Azért, hogy két szobában elférjünk nyolcan.

— Hát az egyszerű — mondta Ági. — Egyikben is négy, másikban is négy!

— Az biztos, hogy nyolcat könnyű kettővel elosztani — mondta Eszter —, de három felnőttet meg öt gyereket egy kis meg egy nagy szobában elhelyezni az már nehezebb!

— Látod, ezért lett volna jobb a hármasiker! — szólt közbe Csaba. — Most soron kívül kapnátok lakást.

— Így is kapunk — mondta Eszter. — Három gyerekkel nagy családnak számítottunk és már rajta voltunk a tanács jövő évi lakáskiutalási listáján. Apukám szerint öt gyerekkel még hamarabb kapunk nagyobb lakást.

— És addig mit csináltok? — kérdezte Zoli.

— Éppen ezen töri a fejét apukám! Eddig ők laktak anyuval a kisebb szobában, mi meg nagymamával a nagyobban. — Most anyunak az ikrekkel kell maradnia. — Ha odateszik a babaágyat, ki kellene hozni egy szekrényt. De hova?

— Az igaz, nálatok nagyon sok az ágy meg a szekrény — mondta Bori. — És kevés a hely.

— Aludni mindenkinek kell valahol, nem? — kérdezte Eszter.

— Persze — mondta Zoli —, de talán be lehet úgy rendezni a lakást, hogy több hely maradjon. Az én anyukám tervező a bútorgyárban. Ha akarod, segít nektek megtervezni, milyen bútorokkal fértek el jobban. Nálunk a gyerekszobában emeletes ágyak vannak, de van felhajtható, összecsukható, kihúzható ágy is, mindenféle, ami nappal nem foglal el annyi helyet.

— Nem hiszem, hogy most újabb bútorokat tudnánk venni — mondta Eszter. — Apukám jól keres, mozdonyvezető, de sokan vagyunk. Anyu majdnem három évig gyerekgondozási segélyen volt a húgommal, nem tudtak félretenni pénzt.

— Igen, de most öt gyerek után több családi pótlékot kaptok — szólt közbe Misi. — Mi is hárman voltunk, és amikor tavaly a húgom megszületett, sokkal több lett a családi pótlék. Akkor vettünk részletre új bútort.

— Tudod mit? — ugrott föl Ági. — Gyere hozzánk lakni, amíg nem kapjátok meg a nagyobb lakást. Nekem külön szobám van, és nálunk nagy a lakás. Meg se érezzük!

Eszter Ágira nézett, és szinte ridegen mondta:

— Nem megyek hozzátok!

Csönd lett, pedig senki se mondta az őrsnek, hogy maradjanak csöndben. Jutka összeráncolta a homlokát.

— No, ti híres ezeregyek — mondta végül —, akikkel nem történik soha semmi! Ki tudná megmondani, hogy most mi történt itt?

— Eszter megsértette Ágit! — kiabálták többen is.

— Ági megbántotta Esztert — mondták mások.

— Én meg azt hiszem, Ági kedves volt és jót akart, Eszter pedig félreértette. Abban igaza van Eszternek, hogy nem fogadhatja el Ági meghívását, hiszen most szükség van rá otthon. Különben is alig várja, hogy az ikreket babusgassa. Ági nem hívhat meg senkit a szülei hozzájárulása nélkül, akkor sem, ha külön szobája van. És akkor sem, ha meg se éreznék. De akárhogy is nézzük: segíteni akart, Eszter pedig úgy érezte, hogy Ági sajnálja őt, amiért olyan szűken laknak. Pedig Esztert nem kell sajnálni.

— Én nem is sajnálom — mondta Ági egészen halkan. — Inkább irigylem, hogy annyi testvére van. Nekem egy sincs.

Eszter újra Ágira nézett, de most másképpen.

— Akkor fölmehetek hozzátok anyuval? — türelmetlenkedett Zoli.

— Nem tudom, mit szól hozzá apukám — bizonytalankodott Eszter.

— Hát kérdezd meg tőle — mondta Jutka. — Csuda nagyvonalúak vagytok a szüleitek nevében! Te is kérdezd meg, Zoli, ráér-e anyukád? Holnap aztán megbeszélhetitek.

— Mikor jön haza anyukád az ikrekkel? — kérdezte Ildi.

— Jövő hét végén, mert az ikrekkel egy kicsit tovább kell bent maradni, hogy megerősödjenek. Talán pénteken — mondta Eszter.

Ildi valamit súgott Misi fülébe. Misi bólintott.

— Titok? — nézett rájuk Jutka.

— Nem éppen — mondta Ildi, de látszott, nem szívesen válaszol. — Csak éppen eszembe jutott, hogy anyukám a Virágzó tsz kertészetében dolgozik. Én néha segítettem neki. Megkérdeztem Misit, nincs-e kedve kijönni a kertészetbe.

— És ez miről jutott eszedbe? — érdeklődött Jutka.

— Amikor segítettem, kaptam érte virágot. Szegfűt — mondta Ildi, ami úgy hangzott, mintha kitérne a válasz elől, de a gyerekek mégis értették.

— Mi is megyünk! — kiabálták.

— Majd megkérdezem anyukámat, hogy hányan és mikor mehetünk — ígérte Ildi. — Holnapután megmondom.

— Hű, mennyi virágot fogunk kapni! — lelkesedett Csaba.

— És ha valahol nincs hová tenni a virágokat — mondta Zoli —, a falra is lehet virágtartót akasztani. A múltkor csináltunk egyet apuval.

Az Ezeregy őrs összenézett. Igaz, Eszter háta mögött néztek össze, de hiába voltak olyan titokzatosak, Eszter mégis kitalálta, hogy mire gondolnak.

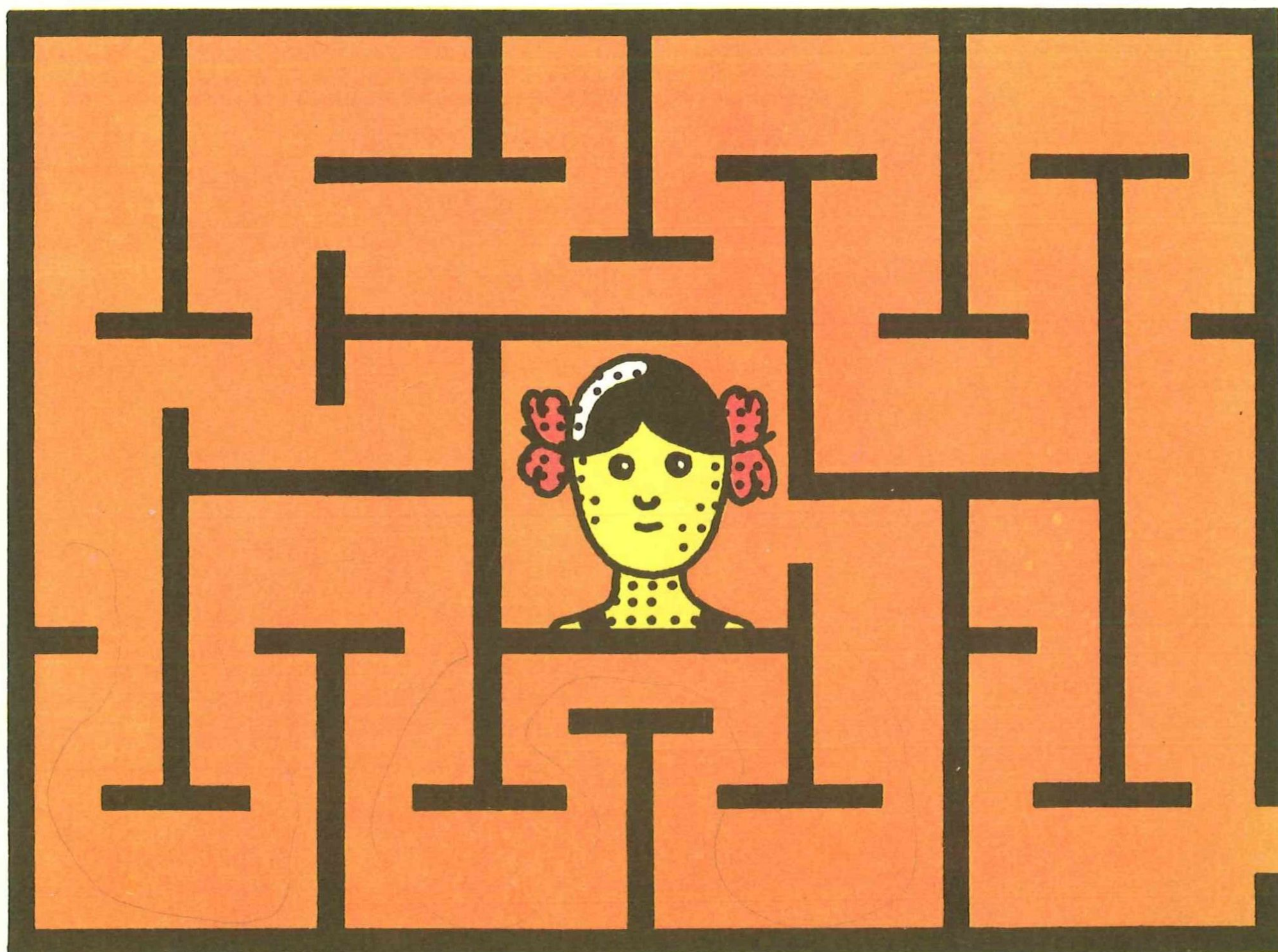
— Rendesek vagytok — mondta. — És Ági, majd ha hazajönnek az ikrek, átjárok hozzád tanulni, jó? Mert az most nehéz lenne nálunk.

Ági lelkesen bólogatott, hogy persze, nagyon jó.

Eszter a haját babrálta, mintha keresné a szavakat. Aztán elmosolyodott, úgy lá szik, megtalálta.

— Köszönöm — mondta végül.

Pedig az Ezeregy őrs tagjait gyakran kellett figyelmeztetni, ne felejtsenek el megköszönni valamit.

Kiss István rajza

Udud István versei

Víziparádé

Béka

Egész éjjel brekegek,
reggelre berekedek.
Harkály mondta: – Kutykurutty,
biz ez tüdőcsúcshurut!

Gém

Szól a fiának a gém:
– Gyere, állj ide mögém!
Hogyha fogsz egy keszeget,
vacsorára megeszed.

Kecsege

Radar az ormánya,
páncél a dolmánya,
farka a kormánya.

Hallgasd meg, fecseg-e,
roppantsd meg, recseg-e,
kisült már, eszed-e?

Harcsa

Az élete örök hajsza:
ezért lóg a harcsa bajsza.

Vadkacsa

Háp, háp, háp,
széles ez a láp,
benne békák és halak
és minden más jó falat,
háp, háp, háp,
széles ez a láp.

Besze Imre versei

A zsiráf

Messze, hol a Nap is lomhán
megy az egek országútján;
szavannákon, cserjés mezőn
magasodik egy fej, lustán.
S ím, a zsiráf pettyes bőre
tornyot rajzol fel az égre,
hétmérföldet lép a lába.
Afrika az iskolája.
Füle kicsi, nyaka hosszú,
csendes állat. Sem a bosszú,
sem a harag nem törvénye.
Árnyéka is békességet
varázsol a legelőre.

Két kis kakas

— Kukurik! Új reggelt!
— Neked is; te ki vagy?
— Én piros tarajos.
— No, mutasd hát magad!
— Gyere a kert alatt!
— Kukk-uri! Nocsak, te
sarkantyút is cipelsz?
— Kukk-uri! Nocsak, te
szép tollakat viselsz?
Hát akkor én megyek:
jobb otthon.
— Azt mondod?
Én is haza sietek.

KIS FALU A NAGY

A mi szülőfalunk **Bár** Mohácstól északra, a Duna mellett fekszik. Olyan ez a község, akár egy mesés-könyv. A kívülállónak csupán a borítóját mutatja: sárga, piros, zöld, öreg meg új házakat. De aki itt él, annak kitárja színes, mozgalmas lapjait! A színes lapokon a falu fejlődő, ezerarcú világa mesél.

Visszafelé lapozva ezt találtuk: kis falunk 1328-ban a fehérvári káptalané, 1559-ben a pécsi püspöké, 1689-ben elhagyott falu. Közelünkben fekszik az úgynevezett Királyvölgy. Ehhez II. Lajos királyról szóló monda fűződik. A község északi részén levő kis kápolnánkat 1832-ben építették. Érdemes megnézni a régi Mattyasovszki-Zsolnai kúriát, amely 1800 táján épült. Földszintes, pilléres oromzatos szép épület. A német lakosok 1745 körül települtek ide.

Falunk legnagyobb létesítménye a Bolyi Mezőgazdasági Kombinát Bári Baromfinemesítő üzeme. Itt dolgozik a lakosság nagy része. Az üzem, a keltető olyan tiszta, akár egy kórház. Ügyeskezű bácsik és nénik végzik benne boszorkányos gyorsasággal munkájukat. Még japánok is dolgoznak nálunk, akiket mindenki szeret.

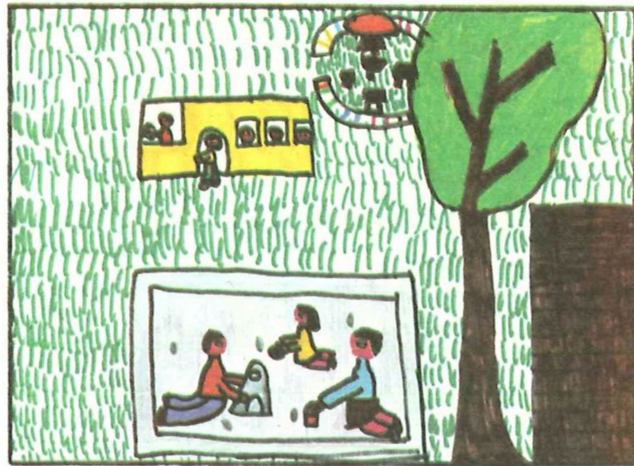

Az elmúlt évben több mint hétmillió csirke kelt ki. A tojástermelés elérte a 15 millió darabot. Ebből a soksok tojásból kéne tojásrántottát készíteni a Meseországban lakó jóétvágyú óriásoknak!

A baromfiüzemben hat szocialista brigád működik. Évente meszelik és rendbehozzák iskolánkat. Hálásak is vagyunk érte! A baromfiüzem ügyes nénijei nemrég gyönyörű kézimunka-kiállítást rendeztek.

Mi található még a mi kis falunkban?

A mi második otthonunk az iskolánk. Igaz, csak két osztály van benne, mivel tagiskola. Az anyaiskola Dunaszekcsőn van. Harmincöten tanulunk itt. Mi 2—4. osztályba járunk. Faliújsággal, rajzokkal és régiségeket bemutató sarokkal tettük még otthonosabbá.

Tanulás mellett hasznosan töltjük az időt. Működött a tanévben bábszakkör, furulyaszakkör, valamint a KATICABOGÁRKA elnevezésű irodalmi színpad. A járási kulturális seregszemlén bábszakkörünkkel együtt ezüst oklevelet kapott. Az osztályban állandóan ott áll a paraván, s ha kedvünk tartja, víg bábelőadásokat tartunk. A paraván mögött a bábokon kívül más kincs is rejtőzik. Egy doboz! Ez tele van szebbnél szebb otthon kidobált ruhákkal! Ezekben igazi színdarabot játszunk. Annyira megszerettük a színjátszást, hogy előadtuk a moziteremben „A kíváncsi királykisasszony" című mesejátékot. Az előadás igen jól sikerült.

Legkedvesebb szórakozásaink közé tartoznak a bográcsos kirándulások. Hű, de finom csirkepörköltet főztünk! A tíz ujjunkat megnyaltuk utána! Van olyan gyerek, aki régi pénzt gyűjt, mások bélyeget és papírszalvétákat. Az elmúlt évben régi ételrecepteket gyűjtöttünk! Ebből közlünk egyet, mutatóba. A neve: RONGYOS KAPCA. Úgy kell készíteni, hogy sósvízzel meggyúrjuk a tésztát. Ha kész, vékonyra elnyújtjuk. Egy tojás kerülhet bele. Kemence előtt meg kell sütni. Ha megsült, kézzel szaggatni. Ha elszaggattuk, ki kell főzni, mint a másik tésztát. Tegyünk a tetejére mákot! Még nem próbáltuk meg ezt bográcsban főzni, de csak azért nem, mivel nem tudtuk a kemencét magunkkal vinni a kirándulásra!

A Bári Sportkör 1976-ban elhatározta, hogy új sportkombinát elkészítését kezdeményezi. Így is lett, és eddig társadalmi munkában összesen 2020 órát dolgoztak a sportot kedvelők a sportpályánkért! Valamit mi is tettünk: kigyomláltuk a fű közül a repcét!

Bárban működik a Járási Ifjúsági Tábor. Sok kedves, vidám órát töltöttünk már itt. Adtunk műsort a dunaszekcsői öregek napközi otthona lakóinak is. Olyan jó kedvük lett tőle, hogy vidám harmonikaszóra velünk is táncoltak.

Sokat, nagyon sokat mesélhetnénk még a mi kis falunkról, melyet nagyon szeretünk. Szívesen kötünk barátságot — s akkor mások is megismerkedhetnek írásban, levélben, vagy akár személyesen is velünk!

Írta:
Kősz Edit és Lépold Katalin
Átolvasta és jóváhagyta:
Auth Vilmosné, kis iskolánk vezetője

Értem, érted – értünk

Kistestvéred napok óta azt számlálja és gyötrésig kérdi: hányat alszunk még? Mikor lesz már karácsony? Mikor gyúlnak ki a fenyőfán a fények, csillagszórók, megvilágítva a meglepetéseket, ajándékokat? Ki mire lel a fa alatt; ki kinek, és mivel szerez igaz örömöt? Várja

az ünnepet egyaránt felnőtt és gyerek.

De nem mindenkinek egyformán ünnep az ünnep...

Sípolás, pöfékelés. Hangosbemondó. Vonat indul a külső C vágányról — vonat érkezik az egyes vágányra, a vágányok mellett tessék vi-

gyázni... Jegykiadás, pecsétel a pénztárosnő, aprót ad vissza. A kalauz kezeli a jegyeket, csakúgy, mint máskor.

A telefonközpontban nagy a forgalom.

— Kapcsolom Berlint.

Kérem, Moszkva jelentkezik! Varsó a vonalban! Tessék beszélni!

Rokonok, barátok hívják egymást. Egymás hangját akarják hallani. Csak azért, hogy annyit mondjanak: — Boldog karácsonyt! Kellemes ünnepet, barátaink!

A televízióban ünnepi

műsor megy. Szép karácsonyi énekeket közvetít a rádió. A műsor előre elkészült. De a bemondónak ott kell ülnie, konferálni kell. Szép, ünnepi mosollyal még ünnepibbé tenni a mások kará-

csonyát. Közben saját családjára gondol...

A villany ég.

Az Elektromos Művekben is dolgoznak.

És a gázszolgáltatás sem pihen! Mi lenne az ünnepi kaláccsal, pulykasülttel, ízes töltöttkáposztával, hogyha hirtelen ünnepelni kezdenének!

A villamosok, buszok ritkábban járnak.

Taxi áll meg az egyik kapu előtt. Valakit vala hová visz. Valakinek örömöt szerez...

A víz csordul a csapból.

És mindez olyan természetes! Természetes, hogy

készül az ünnepi vacsora. Hogy nagymama, édesanya napok óta vásárol, készül, süt-főz. Hogy rend, szépen terített asztal várja az ünnepet.

Milyen természetes mindez! Milyen magától

értetődő az ilyen békés karácsony!

A nyomdászok éppen befejezik az ünnepi napilap készítését. A kórházban fáradtan néz a tükörbe az orvos: megint megszületett egy kisbaba.

Karácsony van. Talán hull a hó...

Gondoljunk, gondoljatok azokra a felnőttekre, szüleitekre is, akik értünk, mindannyiunkért ilyenkor is tesznek. Akiknek az ünnepük úgy ünnep, hogy miértünk dolgoznak még aznap este is...

Csodálatos ifjú sereg

A novemberi KISDOBOS-ban írtunk arról, hogy 1918. november 24-én megalakult a Kommunisták Magyarországi Pártja. Tagjai között sok fiatal volt. Történetíróink feljegyzik, hogy azokban a hetekben a fiatalok között valóságos szervezkedési láz tört ki: jobb munkalehetőségért, nagyobb anyagi megbecsülésért, jogaikért. Felsős korotokban, amikor történelmet tanultok, hallotok a szociáldemokrata pártról. Sok országban van még ma is ilyen nevű párt, melyben sok a munkás.
Miben különbözött ez a kommunista párttól? Sok egyéb mellett abban, hogy megalkuvó volt, és a vezetők mindig készen álltak az alkudozásra.
A fiatalokat egyesíteni akaró Ifjúmunkások Országos Szövetsége, az IOSZ 1918. november 30-án alakuló nagygyűlést tartott Budapesten, a régi képviselőház nagytermében. Úgy számították a szociáldemokraták — vagy ahogyan általában nevezték őket: a szocdemek —, hogy a vezetés az ő kezükbe kerül. Csakhogy a Kommunisták Magyarországi Pártjának tagjai még előbb megkeresték és megtalálták az ifjúság vezetőit!
Mintha bomba robbant volna a szelídnek elképzelt gyűlés közepén, amikor minden napirend és bejelentés előtt Krámer Sándor szót kért, s azt javasolta, hogy a nagygyűlés szikratávírón küldjön üdvözletet Leninnek és köszöntse a nemzetközi munkásmozgalmat. (Krámer Sándorról még annyit, hogy a Magyar Vörös Gárda egyik szervezője, a Tanácsköztársaság idején, tehát 1919 tavaszától a forradalmi törvényszék vádbiztosa, majd a Vörös Hadsereg és a budapesti karhatalom parancsnoka. 24 esztendős volt, amikor meghalt.)
Az IOSZ Központi Vezetősége kétharmad részben kommunistákból állt. A szövetség titkára Lékai János lett. (Az ő élete 29 évébe rengeteg belefért: nemzetközi kapcsolatok építése, munka a Tanácsköztársaság Közoktatásügyi Népbiztosságán. Tüdővészben halt meg, vagy inkább úgy mondanám: felemésztette, betegen sem kímélve magát.)
Az összvezetőségi és összbizalmi ülést 1918. december 30-ra hívta össze az IOSZ. Este hat órakor kezdődött a tanácskozás a budapesti VI. kerületi Eötvös utca 3. számú épületben. Tulajdonképpen itt, ezen az ülésen született meg a kommunista ifjúsági szövetség — melyet Kommunista Ifjúmunkások Magyarországi Szövetsége néven tart számon a történelem.
1919. január 7-én megjelent az ifjúkommunisták hetilapja. Munkájukat a KMP Központi Bizottságának tagja, a Vörös Újság szerkesztője Szamuely Tibor irányította. És a lap fejlécén ott volt a proletárok nemzetközi harci jelszava:
VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

Görög Júlia rajzai

Dobra verjük

Jön a Télapó című mellékletünk elkészítésének módja: vágjátok körül a rajzokat. Az összeragasztás a cakkos nyelvecskéken történik. Közben figyeljétek a jobb alsó sarokban levő fekete mintarajzot. Először a rakéta felső törzsét (Télapó az ablakban) hajtogassátok hengerré, és ha a ragasztás megszáradt, tegyétek rá a kúpot a tetejére. Míg ez szárad, hasonló módszerrel készítsétek el a különálló, levehető fenékrészt. A hosszú lila csík kör alakú fenekére illesszétek kívülről a lila körlapot. A négy lila lapocskából is készítsetek kis hengereket, fedjétek be a lila körökkel, majd ragasszátok a pontokkal jelölt helyekre. Ezek lesznek a rakéta lábai. Most már elkészült a rakétadoboz alsó, levehető része is. Télapó a rakétába rejtheti a szaloncukrokat vagy más, apró ajándékot. Hogy a rakéta röpülhessen, csomóra kötött zsinórt húzzatok ki a rakéta csúcsán. Kössétek a másik végét egy hurkapálcára — és máris körözhet a rakéta a levegőben!

Rejtvényfejtőinknek! Aki beküldte a szeptember, október és november havi megfejtéseket, ellenőrizze, jól oldotta-e meg a feladványokat. Amelyik hónap megfejtése hibátlan, azért képeslapot küldünk, akinek mind a három sikerült, az gondosan őrizze meg azt az **1**-es számot, amit a képekkel együtt küldünk.

Szeptember: Keresztrejtvény: Vízszintes 1. Tankönyv. 18. Számolás; Függőleges 1. Tanulás. **Képrejtvény:** Megkezdődött a tanítás. **Ismered a naptárt?** A két időpont között 4 · 365 + 1 nap van, mert van közben egy szökőév is. **Csodálatos összeadás:** 1. rajz. Az összeadandók számai függőlegesen felcserélhetők! **Rakosgató:** 2. rajz.

Október: Keresztrejtvény: Függőleges 1. Vadgesztenye. 3. Ebédre. 6. Meleme (emelem). **Hány éves a papa?** 30 éves, fia 10, apja 60. **Fogaskerék:** A negyedik kerék kétszer fordul meg, az elsővel ellentétes irányban. **Egészítsd ki:** Hatodika. **Készítsetek kivonást:** 3. rajz

November: Keresztrejtvény: Vízszintes 17. Krúdy Gyula. Függőleges 7. Tanul. 13. Akarat. **Nádas:** 6 kígyó, 2 béka, 1 gólya. **Lóugrás szerint:** Éljen november 7. **Gyufa rejtvény:** 4. rajz. **Párosító:** 1—13; 2—6; 3—12; 4—14; 5—9; 7—10; 8—11.

1.

$$\begin{array}{r} 452 \\ +\,637 \\ \hline 1089 \end{array}$$

2.

3.

$$\begin{array}{r} 1098 \\ -\,673 \\ \hline 425 \end{array}$$

4.

Csorba Piroska

Té és tova

A vőlegény neve: Té,
arája a szép Tova,
elbűvöl a mosolya.

Lagzi, lagzi, lakoma
házasodik Té s Tova!

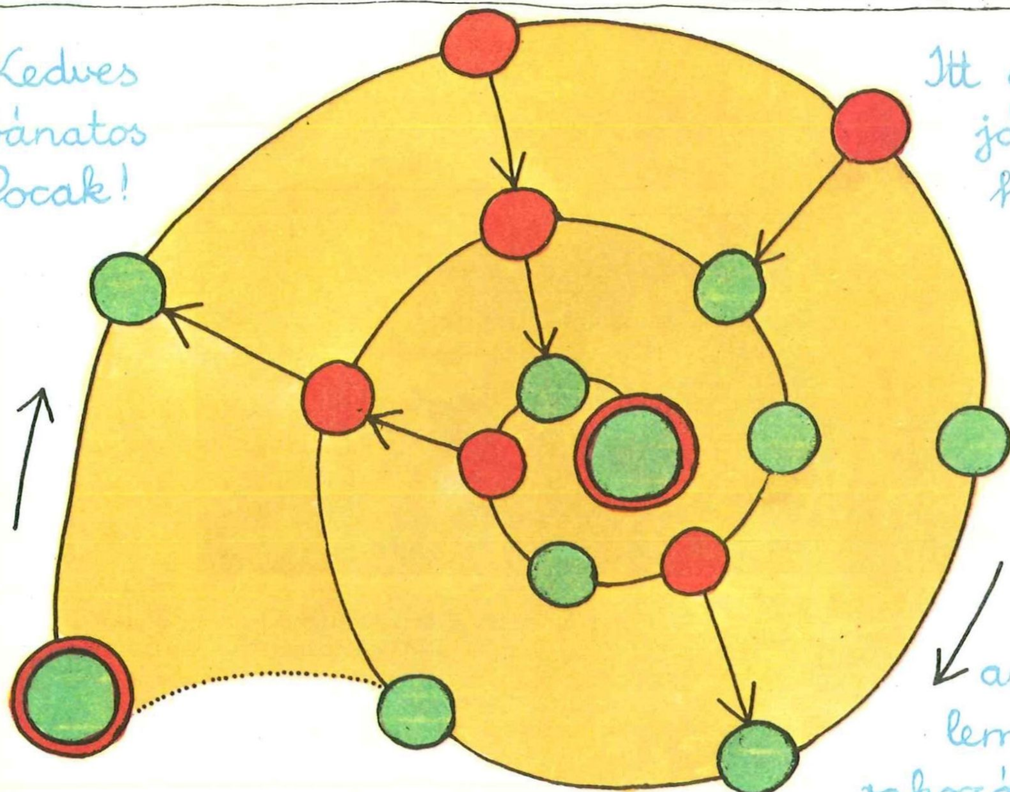
Táncot rop az Ide s Túl
kutyástul meg macskástul.

Esztendőre reméljük
újra leszünk vendégük:

Te leszel majd a koma,
s az újszülött: Tétova!

Kedves Coffi! Képzeld, kaptam a Télapótól sok csokit, narancsot, meg egy szép dobókockát. Csak az a baj, hogy nincs hozzá társasjátékom. Pocak

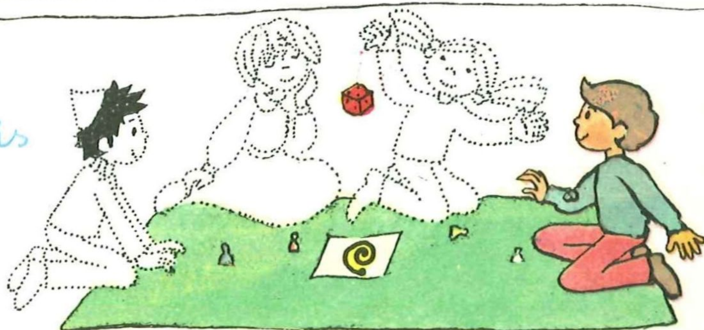
Kedves bánatos Pocak!

Itt egy csiga-játék. Akárhányan játszhatják. El kell jutni a csiga közepébe. Aki piros körre lép, az fel- vagy lemegy. Jó szórakozást! Coffi.

Kedves Coffi! Köszönöm a játékot – de továbbra is bánatos vagyok, mert nincs hozzá társaság. Senki nem ér rá, hogy játsszon velem... Paprika se! Pocak

Jaj, Pocak, te kis buta! Gondold azt, hogy mi is veled vagyunk. Dobjál és lépjél helyettünk. Aztán írd meg, ki győzött!

Csalni nem szabad! Jó mulatást! Coffi

Kedves Coffi! Lerajzolom, hogy ki hányszor nyert: Paprika: Juli-Puli: Coffi: Pocak: Ugye, a téli szünetben IGAZÁN játszunk majd együtt

Marék Veronika munkája

Horváth Mónika 3. osztályos tanuló rajza
1111 Budapest XI., Egry József u. 3—11. Általános Iskola

Postafiók 100

Mai leveleink elé legszívesebben csupa-csupa szívet rajzolnék. Mert szívből-szívvel írták. Hogy kik? Felnőttek, hajdani kisdobosok, KISZ-esek mind egy szálig. Hallgassátok, mit és miről írnak, hogyan vallanak életükről! És gondoljatok arra, hogy tíz-tizenkét év múlva ti is ilyen felnőttek lesztek majd!

Dániel Ágnes 2535 Mogyorósbánya: „A régi iskolámban, ahol kisdobos és úttörő voltam, továbbra is ifjúvezető vagyok. Érzem, szeretnek és szükség van a munkámra. Esztergomban dolgozom, a szigeti ABC-áruházban. Alapszervezeti KISZ-titkár vagyok. Úgy érzem, feletteseim elégedettek velem, és munkatársaim is szeretnek. Nagyon jól érzem magam közöttük. Jelenleg pénztárosi minőségben végzem a munkám. Nagy esemény volt az életemben az, hogy vért adtam. Kicsit büszke voltam, mert családunkban én voltam az első véradó. Nemrég KISZ-esküvőt rendeztünk, és virággal, verssel köszöntöttük az új párt. Én is szavaltam, mivel szeretem a verseket. A szomszédunk iskolás kislányát is sokra megtanítom. Mert a gyerekeket, különösen a kicsiket nagyon szeretem! Mikulásra kis műsoros, játékos délutánt tervezünk. Igaz, maholnap tizennyolc esztendős leszek, de játszani éppen úgy szeretek, mint kisdobos koromban! Ezért küldök most egy játékot, melyet az én mogyorósbányai „gyerekeim" nagyon kedvelnek. A neve „Jánoska". Kört alakítunk. A kezdő a jobb oldali szomszédját kérdi: — Hol jártál Jánoska? A válasz: — Vásárban! — Mit vettél Jánoska? — Kalapot! Mutatja körkörös mozdulattal a fejét, amin a kalapot viseli. Utána ő kérdezi ugyanezt. Csakhogy ez a második válaszoló még valamit hozzátesz, ő nemcsak kalapot vett a vásárban, hanem mást is — mondjuk labdát. Ezt mutatja. Mire körbeér a játék, bizony figyelni kell, nehogy elfelejtsék a játékosok a sorrendet, és egyáltalán azt, amit vásároltak. Próbáljátok meg!"

Horváth Ágnes 1135 Budapest Lehel u. 51.: „Nagyon régen leveleztem a Kisdobossal. Akkor Csörnyeföldön laktunk. Azóta kinőttem már az úttörők közül is. Sokat változott az életem. Nagykanizsán gimnáziumba jártam, és egészségügyi szakon érettségiztem. Ezzel az érettségivel két oklevelet szereztem: a rendelőintézeti asszisztensit és gondozónőit. Pályázat útján kerültem Budapestre. 1975. júliusa óta az Országos Idegsebészeti Tudományos Intézetben dolgozom. Államvizsgáztam. Nagyon szeretem az ápolónői munkámat. Rengeteg emberrel ismerkedtem meg. Magánszorgalomból is tanulok: ápoláslélektannal foglalkozom, és szeretném elvégezni a marxista—leninista esti egyetemet. Sokan értetlenül hallgatják a terveim, de úgy érzem, keveset tudok az élet dolgaiból, és nagy kedvem van a tanuláshoz. Minden érdekel és mindenki. Betegeink öröme, bánata, munkatársaim hétköznapja. Szeretem az embereket..."

Jalcs Irén 4813 Gyüre: „Jelenleg a vásárosnaményi gimnáziumba járok. KISZ-tag vagyok a gyürei alapszervezetben, de azért az iskolában is dolgozom. Nagyon szeretem a szervezést, a közösséget, a barátokat! Kicsiny községünkben csak húsz főnyi az alapszervezetünk. De talán éppen ezért nagyon jó érzés, ha valami sikerül. Egy zenés-táncos összejövetel vagy irodalmi színpadi előadás után, ha odajönnek a többiek és azt mondják, hogy jaj, de jól éreztük magunkat, csináljunk, csináljatok ilyet máskor is! Ez a teljes boldogság, amikor az ember érzi, hogy amit tett, azt nem hiába tette!"

KISZ-esek írtak rólatok és magukról. Két szívvel jelzett leveletekben várjuk, hogy Ti írjatok róluk!

Ferkai Loránt: Süti-díszek

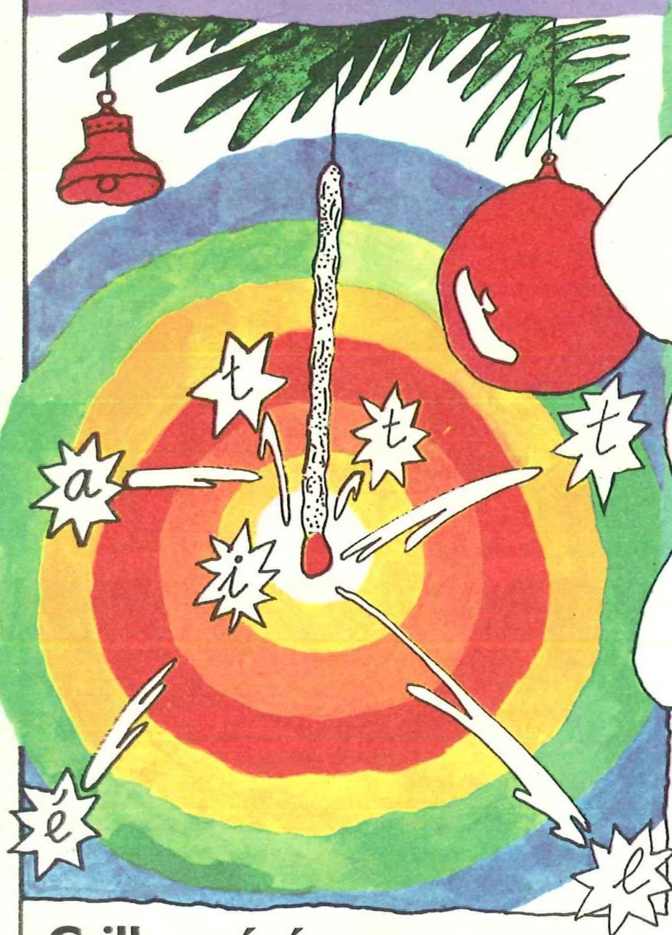
Ha nincs is még eddig jártasságod a sütésben-főzésben, mégis könnyen készíthetsz karácsonyfára akasztható, de egyben jó étvággyal elfogyasztható, ízletes, ropogós, kekszféle sütiből díszeket. Munkád nagyon hasonlít a gyurmából való szobrászkodáshoz, így hát megmutathatod közben ügyességedet, ötletességedet is.
Az alapanyagot sem nehéz előállítani. Végy 30 deka finomlisztet (1.) és deszkán gyúrd össze 12—15 deka margarinnal. Hogy simább tésztához juss, tehetsz bele két evőkanálnyi tejfölt is. Csipetnyi sóval ízesítsd, ha pedig édeset akarsz, úgy egy evőkanálnyi cukrot is tégy bele. Addig gyúrd kézzel (2.), sodrófával, míg egyenletes, jól formálható masszához nem jutsz és akkor el is kezdheted a díszkészítést. Sodorgatva nyújts ceruzavastagságú hengeres rudacskákat. Tenyered között formálj különböző nagyságú golyócskákat, és azokat vagy egyenesen a tepsiben alakítsd mintákká (3.), vagy papírra rajzolt alakokra illeszd pontosan rá. Utóbbi esetben kevés szikkasztás után csúsztasd a tepsibe a darabokat, óvatosan, s úgy, hogy ne érjenek össze. Elsőnek talán perecformát (4.) alakíts ki jó arasznyi rudacska kellő hajlítgatásával. Az egymásra fekvő részeket és a végeket ujjheggyel nyomogasd finoman egymáshoz, hogy jól összetapadjanak. Kettős csigavonallal folytathatod a mintázást (5.), majd több darabból álló formákat, repülőgépet (6.) vagy kisautót (7.) alakíts. Az egyes minták nagysága 6—8—10 cm-nél ne legyen nagyobb. Több darabból áll a hattyú (8.) és a lovacska (9.), s jól találd el a formáját a pávának (10.) és a kislány-figurának (11.). Szívből (12.) többet is készíts, mert azt az ünnepi asztalra minden teríték mellé odateheted szeretetd jeléül. Az itt lerajzolt kedvcsináló minták mellé találj még ki sok másfélét is! A sütés lassú tűzön történjék!

4 Decemberi fejtörő

Gombolkozzunk!

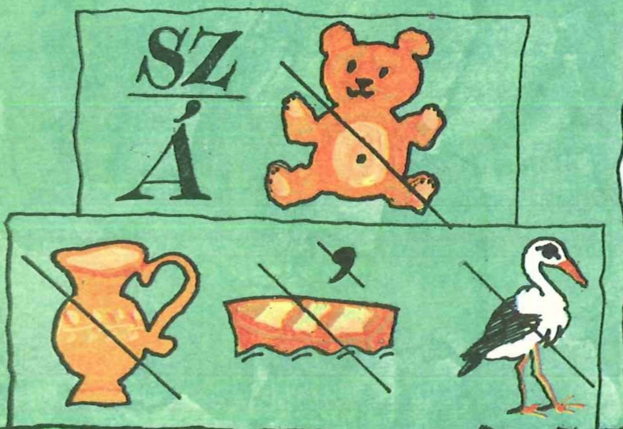
Vegyetek elő tíz akármilyen gombot. Rakjátok ki őket az asztalon úgy, hogy 4—4 gomb egy sorba kerüljön és a gombok mégis 5 sort alkossanak. Természetesen egy gomb több sorhoz is tartozhat. Nehéz!

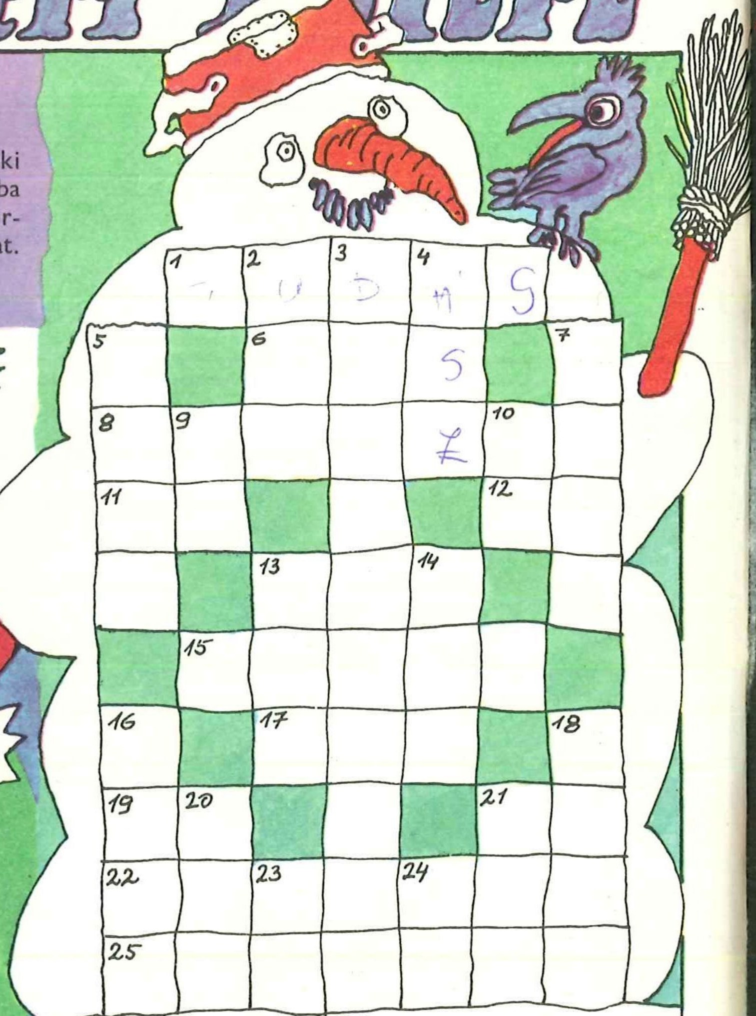

Csillagszóró

Mit üzen a csillagszóró?

Képrejtvények

Keresztrejtvény

Vízszintes: 1. Tanulással szerezzük. 6. Hiszem fele. 8. Csúszkálunk rajta. 11. Régi e betű. 12. Rövidített súlymérték. 13. Majdnem inni. 15. Madár. 17. Télen gyakori. 19. Az abc első betűi. 21. Helyhatározó rag. 22. Szeret játszani. 25. Téli mulatság.

Függőleges: 2. Bagoly. 3. Téli esemény. 4. Kártyalap. 5. Közlekedünk rajta, régiesen írva. 7. Apró hó. 9. Kettős betű. 14. Neked mássalhangzói. 16. Felsóhajtás. 18. Fájós lábúak támasza. 23. Tisztelt Cím! 24. Kicsinyítőképző.

A keresztrejtvényből küldjétek be a vízszintes 1, 25 és a függőleges 3 megfejtését.

Szaloncukor

A gyerekek leszedték a fáról a szaloncukrokat. Csokoládés feleannyi volt, mint tejszínes, mogyorós kétszerannyi, mint tejszínes, málnaízű kétszerannyi, mint mogyorós, citromos kétszerannyi, mint málnaízű. A mogyorós cukrok száma 8. Hány szaloncukor volt összesen a fán?

E fejtörők megfejtéseit is írjátok (rajzoljátok) le egy levélbe, de a 4-es számmal együtt majd csak február végén küldjétek el címünkre.

Írta Papp László Rajzolta Nagyvári László

ARANYKERT, SZÉP SZEGLET

MEGTALÁLTAM ATTILA BIRODALMÁT!
A DUNA-TISZA VIDÉKE DÚS FÜVŰ, JÓL TERMŐ, FEKETE FÖLD! HALBAN GAZDAG FOLYÓK, VADAKKAL TELI ERDŐS HEGYEK!

AZ ÚTRAKELT MAGYAR SEREG ELŐFUTÁRA **ETE**, KIT **ÁRPÁD** FEJEDELEM KÜLDÖTT ELŐRE, JELENTETTE A JÓ HÍRT.

NEHÉZ, FÁRASZTÓ VOLT AZ ÚT **A KÁRPÁTOKBAN**, DE A SZEMÜK ELÉ CSODÁLATOS VIDÉK TÁRULT, AMIKOR ÁTKELTEK A **VERECKEI HÁGÓN**.

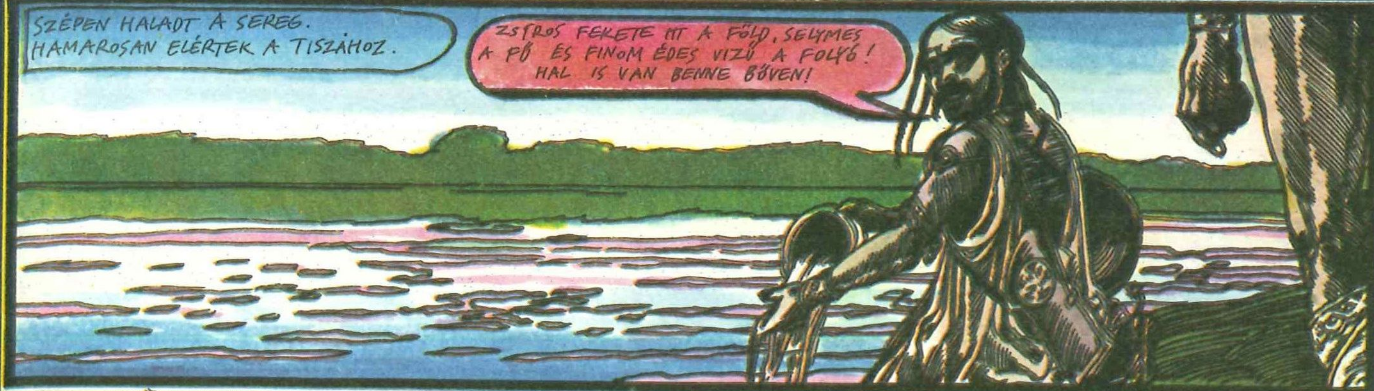
ÁLMOS MEGINDULTAN SZÓLT FIÁHOZ:

EZ HÁT AZ **ARANYKERT**, APÁINK ÖRÖKSÉGE, ÉDES FIAM ÁRPÁD!!

MIDŐN A HONFOGLALÁS BEFEJEZŐDÖTT A TÖRZSEK FELOSZTOTTÁK AZ ORSZÁGOT MAGUK KÖZÖTT, ÉS LETELEPEDTEK.

BALATON

DUNA

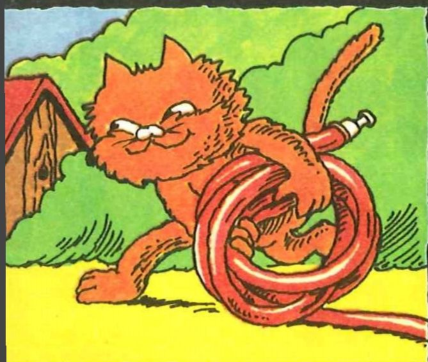
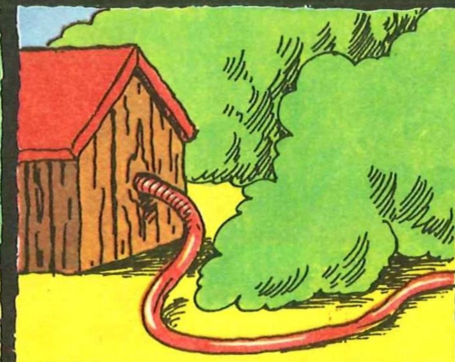
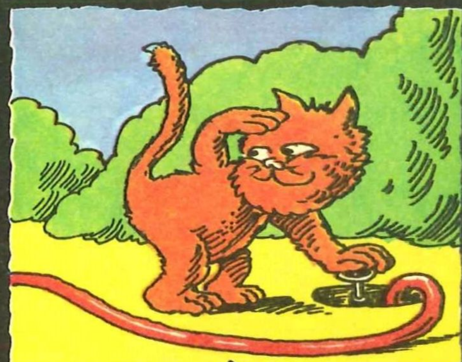
TISZA

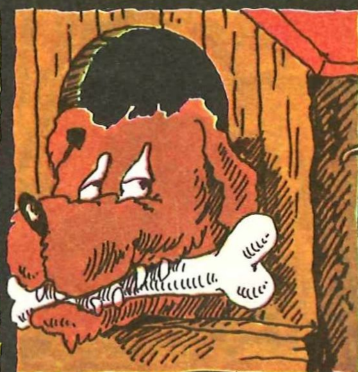
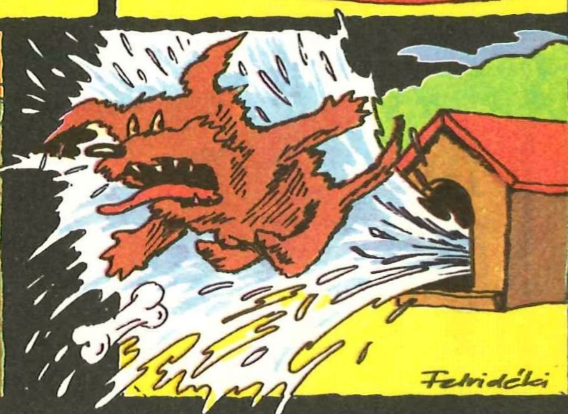

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXVII. évf. 10. sz.
Szerkesztő: Kelemen Sándor

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) 1900 Budapest V., József nádor tér 1. közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 40,— Ft, I. félévre 24,— Ft, II. félévre 16,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 78.0744. Felelős vezető: Monori István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
Az első és hátsó címoldal Vida Győző munkája.

Ára: 4,–